

SPRAWOZDANIE

z czynności Komitetu i funduszków ces. król. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego, za czas od 1go Stycznia do ostatniego grudnia 1858 r. złożone na posiedzeniu ogólnego zebrania Członków tegoż Towarzystwa w d. 17 Stycznia 1859 r.

Szanowne Zgromadzenie!

Przystępując do zdania sprawy z całorocznych czynności Komitetu, możemy przedewszystkiém z przyjemnością donieść, iż Najjaśniejszy Pan najwyższém postanowieniem z d. 13 października r. z. zatwierdził raczył istnienie naszego Towarzystwa, pozwalając mu nosić nazwę „*c. k. Towarzystwo rolnicze*.” — Przy zawiadomieniu o tém, Wys. Rząd Krajowy zwrócił przedłożony przez nas projekt Statutu, ze zmianami przez Wys. Ministerstwo Spr. Wewn. wskazanemi, celem przeprowadzenia tych zmian na obecném zebraniu i przedłożenia raz jeszcze tak poprawionego Statutu pod najwyższe zatwierdzenie. — Załatwienie téj sprawy będzie w swoim czasie przedmiotem szczegółowego zajęcia Szanow. Zgromadzenia.

Komitet Wasz, Panowie, nie zaniedbał wzięść pod ścisłą rozwagę przekazanych mu przez Was na zeszłoroczném Ogólném Zebraniu wniosków. Co w téj mierze dozwoliły mu przedsięwziąć okoliczności, następne wykaże sprawozdanie.

Życzeniem Waszém było popieranie utworzenia krajowego Towarzystwa zabezpieczenia od strat z pożarów. Winniśmy tu przypomnieć, iż już przed 5 laty przedłożył Komitet Wys. Rządowi Krajowemu silnie uzasadnione podanie, popierające projekt ułożony i przedstawiony przez Tow. gospod. galicyjskie, z dodaniem z swéj strony niektórych uwag; na co jednak dotąd żadnej, nawet odmownéj nie otrzymał odpowiedzi. Wiadomo nam tylko, iż projekt ten był przedmiotem badania i pobudką do zasiągania opinii od Władz krajowych: sądzićby przeto należało, iż za zupełnie upadłym uważanym być nie powinien. — Wśród tego Czł. Komit. Franciszek Trzeciecki wspólnie z wielu obywatelami, powątpiewając o możliwości przeprowadzenia powszechnéj assekuracji przymusowéj, przedłożył Prezydjum Krajowemu projekt utworzenia prywatnego towarzystwa dobrowolnego, na wzór istniejących już w innych prowincjach Monarchji; który także dalszego oczekuje rozwoju. Z tych powodów mniemał Komitet, iż występowanie czynne w téj kwestji, zanim względem jednego lub drugiego projektu jakakolwiek nie nastąpi decyzja, byłoby zbyt wczesnym i przedwczesnym; postanowił raczém oczekiwać przynajmniej rezultatu podania Czł. Trzecieckiego, by następnie przedmiot ten wzięść pod rozwagę.

Wniosek, aby przedstawić życzenie ograniczenia na pewien czas budowli kościelnych, a mianowicie zabudowań parafialnych, do tych które wymaga nagła i konieczna potrzeba, okazał się z wielu przeważnych względów, w téj przy najmniej treści niewłaściwym. Uznano, iż ostatecznie można by tylko dopraszać się o ścisłe przestrzeganie zasad konkurencji, a i w téj mierze za właściwsze poczytywano pozostawienie téj sprawy staraniom szczegółowo interessowanych. Z tego powodu zwrócono uwagę na artykuł wstępny w „Czasie“ Nr. 19 z r. 1854, gdzie przedmiot ten wyjaśniony został bardzo dokładnie, z powołaniem się na wszystkie w téj mierze obowiązujące przepisy; służyć przeto może każdemu za pożądaną w danym razie skazówkę.

Kilka wniosków odnoszących się do sprawy gorzelnictwa połączono w jedno, a po wszechstronnym ich rozbiorze, wypracowanie stosownego podania powierzono Czł. Komit. Baronowi Lariss. W ciągu tego otrzymał Komitet odpowiedź Rządu Krajowego na podanie swe z d. 29 sierpnia 1857, dotyczące zaprowadzenia stopniowanego opodatkowania wyrobu wódki, z oznajmieniem, iż Krajowa Dyrekcja Skarbowa, zawezwana o udzielenie w téj mierze swéj opinji, oświadczyła, iż ze stanowiska finansowego musi się sprzeciwiać żądaniu Towarzystwa: przetoż i Rząd Krajowy nie widzi się z tego powodu w położeniu projekt przedłożony u wyższych Władz popierać.

Mimo tego Komitet, zważywszy niezwykłą dla naszych gospodarstw ważność przedmiotu, biorąc zarazem pochoz z przedstawień innych rolniczych Towarzystw Monarchji, dobitnie i otwarcie stan obecny gorzelnictwa w Austrii i potrzeby jego wyluszczających, mniemał być obowiązkiem swoim sprawy téj nie opuszczać, ale raczém upoważnił swego referenta do tém dobitniejszego i silniejszego jéj rozwinięcia i poparcia. Szanowny Członek wywiązał się z zadania swego tak gorliwie i zaszczytnie, iż Komitet poczytuje sobie za miły obowiązek, ponowić mu publicznie objawioną już w swym gronie wdzięczność i podziękowanie za wykonanie téj pracy. Jakoż podanie to, dowodzące gruntownéj znajomości przedmiotu tak pod względem technicznym jak fiskalnym, wyjaśnia przedewszystkiém, jak dalece gorzelnie nieodbitnie są po-

trzebne dla pomyślności naszych gospodarstw, mianowicie w okolicach na północnym stoku Karpat położonych, z powodu gatunku gleby i wpływów klimatycznych do wypłodu ziarna mniej sposobnych, a przeto głównie na uprawę ziemniaków i wypas bydła wskazanych; wykazuje następnie datami statystycznymi stopniowy upadek gorzelnictwa w Galicji, w miarę zwiększającej się opłaty od wyrobu wódki, a nawet zmniejszony skutkiem tego dochód skarbu publicznego; przedstawia dalej uciążliwość pobierania opłaty z góry, powiększoną jeszcze, niczem w wielu szczegółach nieusprawiedliwionymi przepisami kotrolli, stawiającymi tamę racjonalnemu prowadzeniu tej fabrykacji. Przechodząc wkońcu do objawienia życzeń w tej mierze gospodarzy krajowych, przedkłada potrzebę głównych zmian następujących:

1) Aby w miejsce dotychczasowego systemu opodatkowania zacieru, wprowadzono nierównie prostszą i mniej uciążliwą opłatę od otrzymanego produktu.

2) Gdyby z przyczyn nieznanych pożądana ta zmiana miała być niepodobną, aby, przy zatrzymaniu dotychczasowego systemu, wysokość pobieranej opłaty w Galicji przynajmniej o połowę została niższą: nie podobna bowiem mierzyć zachodnią Galicję tą samą skalą co inne prowincje, zostające na nierównie wyższym stopniu dobrobytu i przemysłu; gdzie wreszcie produkta do wyrobu spirytusu używane są i droższe i w lepszym gatunku, jak np. w Węgrzech, gdzie meca kukurudzy waży 90—95 funt. a w zachodniej Galicji tylko 70—75 funt., co się też i do innych materiałów surowych odnosi.

3) Aby usunięto tyle w obecnym systemie uciążliwe i fabrykacji szkodliwe przepisy, wymagające przytém bardzo kosztownej kontrolli, przez co i skarb i producenci zyskają, a co

4) usunęłyby się najłatwiej, gdyby dozwolono, na podstawie ugody (*Abfindung*) roku poprzedniego, zawierać rzeczaltowe ugody na cały czas trwania kampanji; co niezawodnie przyniosłoby większy i pewniejszy dochód skarbowi, a producentowi większą pozostawiało swobodę w prowadzeniu fabrykacji i uwolniło go od strat z dotychczasowych formalności wynikających.

5) Aby podatek płacony był, nie jak dotąd z góry, ale raczej z dołu ratami kwartalnymi, jak inne podatki stałe, bez utraty przytém procentów przy ugodach (*Abfindung*) potrącanych.

6) Aby przy wyprowadzaniu okowity za granicę zwracano *całkowity* podatek, a odnoszące się do tego przepisy o ile można uproszczono. Nakoniec

7) aby małe gorzelnie, zostające w najściślejszym związku z rolnictwem i jako takie głównie tylko dla jego pomyślnego utrzymania prowadzone, do pewnej wysokości wyrobu mniejszemu stosunkowo podlegały opodatkowaniu od wielkich

gorzelnii prowadzących ten wyrób fabrycznie; co z wielką dla rolnictwa korzyścią już od lat wielu uwzględnioném zostało w sąsiedniém Królestwie Polskiem.

Odnosnie do powyższego przedmiotu nadmienić jeszcze winniśmy, iż przy rozbiorze szczegółowym wniosków gorzelnictwa dotyczących, a przez ogólne Zgromadzenie przekazanych, Komitet miał sposobność przekonać się,

1) iż przy wywozie okowity za granicę otrzymuje się rzeczywiście i teraz zwrot 3 złr. od wiadra; ale wymaga to poddania się pewnej kontrolli, a mianowicie oznajmienia przed rozpoczęciem kampanji, iż wypęd przeznaczony jest do wywozu.

2) iż wedle rozporządzenia Ministerstwa Finansów z d. 5. lutego 1852 r. dozwolone jest pod pewnymi warunkami udzielanie 4 miesięcznego kredytu na opłatę akcyzy, a to nawet — jakby się zdawało — bez utraty 15% potrącanego przy całomiesięcznej ugodzie (*Abfindung*).

Stosownie do powszechnego życzenia i uznanej korzyści, po zniesieniu się w tej mierze z Izbą handlową, zaniósł Komitet przedstawienie o utrzymanie w Krakowie filii pożyczkowej Banku narodowego.

W przedmiocie tylekroć poruszonym rozciągnięcia na obwód krakowski czynności Towarz. kredytowego galicyjskiego, porozumienie się z tą instytucją wyjaśniło, iż po usunięciu jednej z przeszkód dawniej istniejących t. j. odmiennej niż w Galicji zasady opodatkowania — która obecnie, po przeprowadzeniu szacunku katastralnego gruntów, do téjże samej normy sprowadzoną została, — brakuje dziś tylko dopełnienia jednej formalności, t. j. wyrzeczenia, iż obywatele obwodu krakowskiego — tak jak galicyjscy — dają solidarną rękojmię za pożyczki przez Towarzystwo udzielone. Formalność ta wszelako, w braku obecnie stanowej reprezentacji krajowej, przeprowadzoną być nie może.

Bliższy rozbiór niektórych wniosków przekazanych Komitetowi wykazał trudności ich rozwinięcia; inne, jak np. kwestja utworzenia banku rolniczego, toż zapobieżenia odmawianiu służących, będą przedmiotem dyskusji na obecném zebraniu.

Winniśmy wszelako odpowiedź na jeden wniosek, dotyczący przyznawania allewacji podatkowych w razie poniesionej klęski przez zniszczenie pożarem plonów w stodołach złożonych. Wchodząc w zasady allewacji, Komitet uznał, iż żądanie powyższe nie dałoby się uzasadnić, skoro do zabezpieczenia się od strat tego rodzaju, nastęrczają sposobność assekuracje, nie rozciągające się do plonów na pniu, co właśnie jest powodem do przyznawania allewacji tylko w tym ostatnim przypadku.

W sprawozdaniu naszym w r. 1856 nadmieniliśmy o zażądaniu przez wys. Rząd krajowy objaśnień i wniosków dotyczących podniesienia hodowli drzew owocowych przez włościan, i podaliśmy udzieloną w tej mierze odpowiedź Komitetu, wykazującą powody bezskuteczności przepisów dawniejszych kwoli zabezpieczenia plantacji wydawanych i podającą środki mogące wpłynąć na podniesienie sadownictwa. W sprawozdaniu r. 1857 zwróciliśmy uwagę Szan. Członków Towarzystwa na odnośną do tego przedmiotu odezwę wys. Rządu krajowego, który popierając zdanie Komitetu co do niestosowności dawniejszych przepisów i uznając właściwość niektórych w tej mierze przedstawień, wzywa Towarzystwo, aby wszelkimi w mocy jego będącymi środkami na rozwój tej gałęzi gospodarstwa wiejskiego wpływać zechciało.

Komitet niespuszczając z uwagi tego przedmiotu, uznał za stosowne zająć się nim na nowo, tém pilniej, iż nie tylko rozwój sadownictwa w ogóle poczytuje za jedno z pożądanych źródeł dochodu, ale bardziej jeszcze z przeświadczenia, iż zamięłowanie i rozpowszechnienie tej hodowli między włościanami, wywrzeć by musiało korzystny wpływ na ich moralne usposobienie, a mianowicie, przez pieczołowitość, staranne pielegnowanie i przywiązanie się niejako do wyhodowanych przez nich z trudem drzew owocowych, wpoić łacniej może niż innemi środkami poszanowanie dla cudzej własności.

Powołując się tedy na poprzednie w tym względzie przedstawienia i wychodząc z zasady, iż nie tyle środki przymusowe, dawniej już bezskutecznie przez Rząd przedsiębrane, jak raczej zachęta i przynależna opieka snadniej do pożądanego doprowadzą celu, przedłożył Komitet Wys. Prezydium krajowemu projekt udzielania włościanom corocznie nagród za hodowlę drzew owocowych, a mianowicie po dwie pieniężne (10 i 5 zł w złocie) na każdy powiat i pewną ilość listów pochwalnych. Nagrody te udzielane by były z funduszu skarbu publicznego, na przedstawienie i za pośrednictwem Towarzystwa rolniczego, wedle norm w projekcie bliżej określonych.

Mówiliśmy obszernie w zeszłorocznym sprawozdaniu o staraniach Komitetu w przedmiocie stosownego urządzenia w Krakowie targów na bydło opasowe. W dalszym porozumieniu w tej mierze z tutejszym Magistratem i odpowiednio do wynurzonego przezeń życzenia, przesłano mu odezwy opatrzone licznymi podpisami handlujących bydłem opasowem, z Galicji wschodniej do Komitetu nadeszłe, a dające pożądane przekonanie, iż handlarze ci otworzenia targów w Krakowie z upragnieniem oczekują, a więc z nich chętnie korzystać będą.

Skutkiem tego Magistrat zawiadomił Komitet, iż ze swjej strony urządzenie żądanych targów stanowczo postanowili że te, jak dotąd, odbywać się będą co Wtorek i Piątek, na targowisko zaś obrano plac miejski nad samym brzegiem Wisły, między zabudowaniami zakładu gazowego a mostem kolei żelaznej położony; a wkońcu, iż bliższe okoliczności

przedmiotu tego dotyczące udzieli Magistrat po nadejściu z Rządu krajowego odpowiedzi na podanie w tej mierze w Czerwcu r. z. zanesione.

W oczekiwaniu dotąd tej odpowiedzi, nie zaniedbał Komitet zwrócić uwagę Magistratu na zupełną z wielu względów niestosowność wyznaczonego na targowisko placu; w porozumieniu też z tą władzą zajął się wyszukaniem innego celowi odpowiedniejszego miejsca w obrębie folwarku Piaski, nad brzegami Prądnika obok mostu na drodze do Mogiły wiodącej, i przyjął na siebie pośrednictwo w skłonieniu właścicielki do wynajęcia tego placu; co też spodziwa się do pożądanego doprowadzić końca.

Udzielone Komitetowi przez Wys. Rząd krajowy zawiadomienie o terminie zakupu, przez c. k. naczelną Komendę armji, ogierów od prywatnych krajowych hodowców koni na stacji konkursowej Tarnów; niemniej jak sprawozdanie komisji wyznaczonej przez zoologiczno-botaniczne towarzystwo wiedeńskie do zbadania pokładów torfowych w Austrii, z wezwaniem do właścicieli torfowisk, by przez udzielenie stosownych objaśnień, usiłowania jej ku powszechnemu dobru skierowane skutecznie wesprzeć chcieli, — ogłoszone zostały w właściwej porze przez Tygodnik.

Komissja przez Komitet delegowana do prób odbytych w Krzeszowicach z żniwiarką systemu Mac Cormicka, ulepszoną przez pp. Burgess i Key, wykonaną w fabryce Eichmanna i Boroscha w Pradze, a sprowadzoną przez Członka naszego Towarzystwa p. Witalisa Grzybowskiego, zdała z nich obszernie i szczegółowe sprawozdanie w „Czasie,“ wynurzając opinią, iż machina ta blizką jest rozwiązania ważnego dla gospodarstw naszych zadania; dopełnia bowiem założonych w programie p. Grzybowskiego warunków, z wyjątkiem, iż większej potrzebuje siły pociągowej i dziennie mniejszą, niż zapowiedziano, przestrzeń wyżyna.

Do ważniejszych w roku upłynionym czynności Komitetu należy bezwątpienia urządzenie Wystawy gospodarczej w Jasle.

Pierwsza ta na prowincji odbyta Wystawa—o której szczegółowe sprawozdanie podaliśmy w Tygodniku, a więc go tu nie powtarzamy — odbyła się nader pomyślnie i świetnie. Zawdzięczyć to należy tak gorliwości kierującej nią Komisji, a mianowicie też prezydującemu w niej Członkowi komitetu *Franciszkowi Trzeciekiemu*, jak i uprzejmemu współdziałaniu Władz obwodowych i miejscowych, a szczególnie gospodarzom obwodu Jasielskiego i sąsiednich, którzy biorąc nadspodziewanie czynny udział w tej najpiękniejszej dla rolnika uroczystości, złożyli zarazem zaszczytny dowód właściwego pojęcia swego stanowiska i obowiązków względem stowarzyszenia do którego należą. Serdeczne też a ze wszech miar usprawiedliwione zadowolenie wszystkich obecnych, przekonało delegowanych Komitetu, iż powzięty przezeń zamiar urządzania Wystaw prowincjonalnych odpowiada najzu

pełniej życzeniom i potrzebom kraju. I w rzeczy samej, pominiawszy już nawet ważność tego rodzaju uroczystości, jako pola szlachetnego popisu i nagrody dla jednych, a przykładu, nauki i zachęty dla drugich, nikt nie zaprzeczy — a uczeni to wszyscy obecni — jak są pożądane, przyjemne i pożyteczne takie publiczne zebrania, nastęrczające najwłaściwszą sposobność zetknięcia się licznych, a z różnych stron kraju przybyłych, w różnych warunkach gospodarzących rolników, i udzielenia sobie wzajemnie uwag, rad i wiadomości: tém pożądańsze, iż skutkiem ogólnej i radykalnej zmiany stosunków gospodarskich, a z tąd koniecznej niemal reformy życia domowego na wsi, zebrania prywatne, niegdyś tak pospolite, częste i liczne, muszą dziś należeć i rzeczywiście należą do wyjątków. —

Zachęcony tém pierwszym powodzeniem, Komitet nie zaniedba i na przyszłość raz powziętego w tój mierze zamiaru. Jakoż po zapowiedzianej na ten rok Wystawie w Krakowie, urządzi ją w roku przyszłym w jednym z obwodów do Okręgu rządowego Krakowskiego należących, stosując się w wyborze, o ile okoliczności dozwolą, do uzasadnionych życzeń większości, które radby już poznał choć tymczasowo na obecnym zebraniu: tak jak za potrzebne uznaje zasięgnąć zdania Panów względem stanowczego terminu tegorocznej wystawy Krakowskiej.

Sprawa zamierzonej i uchwalonej przez Was Panowie szkoły praktycznej gospodarstwa wiejskiego, nie przestała być przedmiotem gorliwego zajęcia się nią Komitetu. Co w tój mierze dokonano, wyjaśni sprawozdanie referenta, które niebawem przedłożone zostanie szanownemu Zgromadzeniu.

Stosunki nasze z innymi Towarzystwami utrzymywane były mianowicie przez wzajemne delegacje reprezentantów na walne zebrania. — Jakoż Towarzystwo nasze reprezentowanym było na ogólnym Zgrom. Tow. gospod. Galicyjskiego w d. 21 czerwca r. z. przez Członków czynn. *Kazimierza hr. Wodzickiego* i *Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego*; na posiedzeniu Towarzystwa rolniczego w Królestwie Polskim d. 19 czerwca przez Czł. Komit. *Adama hr. Potockiego* i Czł. czynn. *Pawła Popiela*; na walnym zjeździe Tow. leśnego Galicji zachodniej w Makowie 9—11 września przez Czł. Komit. *Ludwika Szumańczowskiego* i *Marcellego Jawornickiego*; na posiedzeniach Tow. ekonomicznego Czeskiego w Pradze w maju przez Człn. koresp. *Assenbauma* i *Franc. Karlańskiego*, w grudniu zaś przez Czł. koresp. *Assenbauma* i *Horskiego*; na Ogólnym Zgromadzeniu Towarz. roln. Styryjskiego w Gracu 22 marca przez Czł. Kor. *Fr. Xaw. Hlubek*; na posiedzeniach Tow. roln. Morawsko-szląskiego w Brünnie, tudzież Sekcji leśnej tegoż Towarzystwa w Znaimie przez Czł. Koresp. *C. H. Weeber*.

Nawzajem na dzisiejszym posiedzeniu reprezentują Towarzystwo rolnicze Galicyjskie Xiążę *Władysław Sanguszko*, hr. *Adam Potocki* i *Ludwik Szumańczowski*;

Towarzystwo rolnicze w Królestwie Polskim Vice-Prezes

tego Towarz. *Alexander Ostrowski* i Członek Komitetu Hr. *Henryk Potocki*;

Towarzystwo leśne Galicji zachodniej *Siegler v. Eberswald* i *Antoni Stonawski*;

Towarzystwo rolnicze Wiedeńskie *Ludwik Szumańczowski*;

Towarzystwo rolnicze Morawsko-Szląskie c. k. Dyrektor budownictwa *Dr. Schenkel*;

Towarzystwa rolnicze Styryjskie i Kroacko-Slawońskie *Marcelli Jawornicki*.

Komitet od lat pięciu pośredniczy w sprzedaży i zakupie nasion gospodarskich produkcji krajowej i na żądanie z zagranicy sprowadzanych nasion i nawozów pomocniczych.

Jakie czynność ta w roku 1858 osiągnęła rozmiary, pojasnią najwymowniej cyfry, wykazujące różnice pomiędzy latami upłynionymi, a dowodzące, że pośrednictwo to gospodarstwu krajowemu nader użytecznie w pomoc przybywa.

Obraz tój czynności poniżej zamieszczony, wykazuje szczegółowo ilość i cenę rozprzedanych nasion.

W roku 1858 rozprzedano nasion produkcji krajowej:

	korce	garncę	kwarty	Zł.	krajc.
1. Buraki pastewne	2	18	"	51	15
2. Fasola perłowa drobna	"	1	"	2	40
3. Kąkolnica miękka	4	16	"	90	"
4. " kletecka	10	"	"	118	"
5. Koniczyna biała	7	"	"	364	"
6. " czerwona	1	29	"	65	57 ³ / ₄
7. Kostrzewa owcza	"	23	"	17	15
8. " łąkowa	1	"	"	24	"
9. Lucerna francuzka	"	29	2	63	55
10. Łubin żółty	2	"	"	20	"
11. Mięszanka traw Nr. I.	7	"	"	70	"
12. " Nr. II.	4	"	"	48	"
13. " Nr. III.	12	12	"	198	"
14. " Nr. IV.	13	13	"	375	22 ¹ / ₂
15. Mietlica pospolita	1	15	"	52	52 ¹ / ₂
16. Mięszanka (dla Wgo Dzwonkowskiego)	2	"	"	36	"
17. Miodowa trawa	22	"	"	176	"
18. Owies	"	20	"	6	40
19. Psia trawa	"	4	"	4	"
20. Rajgras francuzki	10	21	"	141	32
21. Rzepak	4	16	"	82	"
22. Brzanka czyli trawa Tymoteusza	26	"	"	843	"
23. Wyka erfurecka	3	26	"	19	56 ¹ / ₄
Razem	138	19	2	2870	26

		za				
Sprowadzono z zagranicy i rozprzedano.		korce	garncę	kwarty	Złr.	Kr.
1	Buraki czerwone Obersdorfskie pastewne	2	19	"	67	26 ¹ / ₂
2	" żółte pastewne	5	11	"	138	56 ¹ / ₂
3	Kukurudza amerykańska (koński ząb)	"	27	"	31	30
4	Koniczyna biała	"	1	3	3	17 ¹ / ₂
5	Lucerna francuzka	1	13	"	165	"
6	Rajgras francuzki	1	4	"	18	"
7	" angielski	4	22	"	112	30
Razem		16	1	3	536	40 ¹ / ₂
W ogóle rozprzedano nasion w roku 1858.						
a)	Krajowych	138	19	2	2870	26
b)	Zagranicznych	16	1	3	536	40 ¹ / ₂
Razem		154	21	1	3407	6 ¹ / ₂

Sprowadzono nadto nasion z zagranicy na wyłączny rachunek zamówień poczynionych przez Członków Towarzystwa w roku 1858:

		za				
na wagę:		Cent.	funt.	lóry	Złr.	Kr.
1	Barszcz Sybiryjski (<i>Heracleum Sybiricum</i>)	"	1	"	4	4
2	Buraki pastewne Pohl'a	"	45	3	38	19 ¹ / ₂
3	Buraki cukrowe	"	24	"	9	"
4	Brukiew szwedzka (<i>Rutabaga</i>)	"	1	8	1	17 ¹ / ₂
5	Grzebienica pospolita (<i>Kammgras</i>)	"	10	"	8	13 ¹ / ₇
6	Kostrzewa owcza (<i>Schafschwingel</i>)	"	20	"	6	25
7	" twarda (<i>Härtlicher Schwingel</i>)	"	25	"	7	48 ³ / ₄
8	" wilgotna (<i>Wiesenschwingel</i>)	"	50	"	14	5
9	Koniczyna biała	"	73	"	17	56
10	Kukurudza amerykańska (koński ząb)	"	85	"	11	39
11	Lisi ogon łąkowy (<i>Wiesenfuchschwanz</i>)	"	54	"	24	55 ¹ / ₄
12	Lisi ogon polny (<i>Ackerfuchschwanz</i>)	"	5	"	2	40 ⁴ / ₇
13	Lucerna francuzka	"	2	70	132	12
14	Łubin żółty	"	1	67	10	2 ¹ / ₂
15	Marchew angielska biała olbrzymia pastewna	"	16	18	15	29 ³ / ₈
16	Marchew pastewna (Altringham)	"	8	"	8	2
17	Mietlica pospolita (<i>Strausgras</i>)	"	20	"	5	51
18	" rozłogowa (<i>Fioringras</i>)	"	55	"	18	3 ³ / ₄
19	Mięszanka dla owiec (<i>Gemischte Gräser für Schafe</i>)	"	6	"	1	47
20	Miodowa trawa (<i>Honiggras</i>)	"	45	"	11	6 ³ / ₄
21	Owsiak złoty (<i>Goldhafer</i>)	"	35	"	9	35 ¹ / ₄
22	Psia trawa (<i>Knautgras</i>)	"	75	"	23	42 ¹ / ₄
23	Rajgras angielski	"	3	5	78	30 ¹ / ₄
do przeniesienia		13	25	29	460	45 ⁴ / ₇

		Szczyp.	cent.	funt.	lóry	Złr.	Kr.
z przeniesienia		"	13	25	29	460	45 ⁴ / ₇
24	Rajgras francuzki	"	4	35	"	117	10 ¹ / ₄
25	" włoski	"	"	70	"	26	33 ¹ / ₂
26	Rzepak letni	"	2	100	"	34	36 ¹ / ₂
27	Smiałek pastewny (<i>Rasenschmiele</i>)	"	"	25	"	5	2 ³ / ₄
28	" wodny (<i>Aira flexuosa aquatica</i>)	"	"	5	"	2	54 ⁴ / ₇
29	Stokłosa miękka (<i>weiche Trespe</i>)	"	"	20	"	3	55 ¹ / ₂
30	Szparek (<i>Ackerspergel</i>)	"	1	85	"	21	7
31	Tomka wonna (<i>Ruchgras</i>)	"	"	10	"	6	32 ¹ / ₂
32	Brzanka czyli trawa Tymoteusza (<i>Thimotheigras</i>)	"	"	45	"	10	22 ³ / ₄
33	Wiklina leśna (<i>Rispengras</i>)	"	"	65	"	29	39 ³ / ₄
34	" łąkowa (<i>Wieserispengras</i>)	"	"	25	"	11	30

Ogrodowizny.

35	Brokuły białe albo kapusta szparagowa	"	"	"	2	"	19 ¹ / ₂
36	Cwikła czerwona (<i>blindrothe Salatrüben</i>)	"	"	"	8	"	26 ¹ / ₂
37	Groch tyczkowy miękki	"	"	1	"	"	38 ³ / ₄
38	Kalafior erfurckie karłowate	"	"	2	"	1	16 ¹ / ₂
39	" azjatyckie	"	"	2	"	1	17
40	Kalarepa letnia	"	"	8	"	1	4
41	" zimowa	"	"	8	"	"	51
42	Kapusta brunatna	"	"	27	"	5	35
43	" centnarowa	"	"	8	"	1	42
44	" kończasta biała	"	"	8	"	1	18
45	Jarmuż bruxelski	"	"	3	"	"	30 ¹ / ₂
46	Melony cukrowe	"	"	1	"	"	26
47	Kawony czyli arbuzy	"	"	1	"	"	24
48	Ogórki długie zielone	"	"	2	"	"	19 ¹ / ₄
49	" małe	"	"	2	"	"	12 ¹ / ₂
50	Pimpinella albo Biedrzeńec	"	"	20	"	9	32 ¹ / ₂
51	Pomidory	"	"	2	"	"	39
52	Turnips angielski (<i>purple top yellow Bullok</i>)	"	"	3	"	3	5 ¹ / ₂
53	Szpinak Sabaudzki	"	"	8	"	1	16 ¹ / ₂

Kwiaty.

54	Alonzoa Warszewicii	1	"	"	"	"	16
55	Calceolaria hybrida	1	"	"	"	"	24
56	Obeliscaria pulcherrima	1	"	"	"	"	16

Nasiona leśne.

57	Brzozowe	"	"	1	"	"	19
58	Jodłowe	"	"	2	"	"	53 ¹ / ₂
59	Modrzewiowe	"	"	10	"	10	53
60	Sosnowe	"	"	2	"	"	53 ¹ / ₂
Razem		3	25	2	25	774	59 ⁵ / ₈

Nawozy.

		Cent.	funt.	Złr.	Kr.
Guano		6	58	72	29
Guano		20	105	226	53
Razem		27	163	298	82

Wykaz porównawczy rozprzedaży nasion przez pośrednictwo Komitetu.

W ROKU	Krajowych						Zagranicznych							O g ó ł e m												
	Korcy	Garncy	Kwart	Wartość		Korcy	Garncy	Kwart	Sortim.	Ziarn	Cent.	Funt.	Łutów	Wartość		Korcy	Garncy	Kwart	Sortim	Ziarn	Cent.	Funt.	Łutów	Wartość		
				Złr.	kr.									Złr.	kr.									Złr.	kr.	Złr.
1853	50	20	1	1030	24	5	23	2	"	"	"	"	"	241	30	56	11	3	"	"	"	"	"	"	1271	54
1854	59	9	1	1585	15	2	7	3	"	"	1	15	"	140	"	51	17	2	"	"	1	15	"	"	2725	15
1855	85	8	1	3368	22	21	11	3	"	"	3	3	"	733	28	106	20	"	"	"	3	3	"	"	4101	50
1856	55	28	3	1667	5 $\frac{1}{2}$	89	12	1	"	"	19	74	"	2157	19 $\frac{1}{2}$	145	9	"	"	"	19	74	"	"	3824	25
1857	100	28	2	2295	4	26	20	2	9	608	15	54	14 $\frac{7}{8}$	986	11	127	17	"	9	608	15	54	14 $\frac{7}{8}$	"	3281	15
1858	138	19	2	2870	26	16	1	3	3	"	25	2	25	1311	40 $\frac{3}{56}$	154	21	1	3	"	25	2	25	"	4182	6 $\frac{23}{56}$

W składzie wewnętrznym Towarzystwa następujące zaszły zmiany :

Nowo przybyli Członkowie:

Na Członków honorowych zaproszeni:

- J. Cesars. Wysokość Arcy-Księżę Austr. Jan Chrzyciel Prezydent c. k. Towarzystwa rolniczego w Styrii.
- J. O. Ks. Alojzy Lichtenstein Prezes Towarzystwa gospodarskiego w Wiedniu.
- J. Excell. Hugo Karol Xiążę Salm-Reifferscheid-Krautheim Dyrektor c. k. Towarzystwa rolniczego-Morawsko-Szląskiego.
- Hr. Alfred Potocki c. k. Podkomorzy, Marszałek W. Kor. Król. Galicji.
- X. Łukasz Baraniecki Arcy-Biskup Lwowski Obrządku łacińskiego.
- Franciszek Wężyk Prezes c. k. Towarzystwa Naukowego Krakowskiego.

Na Członków korespondujących przybrani:

- Reuter Jakób c. k. Radca, Sekretarz Towarzystwa Przemysłowego Niższej Austrii.
- Pabst Henryk Wilhelm Dyrektor c. k. Zakładu naukowego gospodarskiego w Altenburgu-Węgierskim.
- X. Napp Cyryl, Opat i Vice-Prezes Towarzystwa rolniczego Morawsko-Szląskiego.
- Karliński Franciszek Adjunkt Obserwatorium Astronomicznego w Klementinum w Pradze.
- Fibich Alojzy właściciel dóbr w Królestwie Polskiem.
- Ostrowski Edward Radca Kollegialny, Prof. Weterynarji w Charkowie.

Na Członków Czynnych :

Z Obwodu Bocheńskiego.

- Chrzanowski Wojciech właśc. Popendzyny.
- Dydyński Piotr właśc. Raciborska.
- Homolacz Wilhelm (syn).
- Jordan Adolf właściciel Błonia.
- Jastrzębski Edmund dzierz. Dembna.
- Br. Konopka Henryk właśc. Wrząsowic.
- Br. Lipowski Adolf właśc. Winiar.
- Rzewuski Antoni właśc. Tomaszkowic.
- Szmyciński Ignacy ogrodnik w Słotwinie.

Z Obwodu Jasielskiego.

- Baszczewicz Kryspin właśc. Kożuchowa.
- Dobrzyński Michał właśc. Jodłowy.
- Denker Ludwik właśc. Gogolowa i Różanki.
- Gołaszewski Władysław dzierz. Targowisk.
- Kochanowski Jan właśc. Szerzyn.
- Koźmian Stanisław właśc. Dobrzechowa.
- Petrowicz Wincenty właśc. Przybowki.
- Prochaska Józef dzierz. Dembowca.
- Dr. Rutowski Klemens właśc. Grudny.
- Skrzyński Zareba Xawery właśc. Krościenka.
- Skrzyński Zareba Ignacy właśc. Strzyżowa.

Z Obwodu Krakowskiego.

- Darowski Feliks właśc. Mydlnik.
- Dr. Dietl Józef Prof. Uniw. Jagielloń.
- Korzeliński Seweryn.
- X. Pinderski Robert Przeor XX. Cystersów w Mogile.
- Siemieński Władysław właśc. Żytnego w obw. Radomskim.
- Siemieński Wincenty właśc. Gzichowa w obw. Olkuskim.
- Dr. Szlachtowski Stanisław właśc. Górki.
- Wolff Wincenty bankier.
- Zakaszewski Celestyn właśc. Wadowa.

Z Obwodu Rzeszowskiego.

- Borowski Benjamin właśc. Świlczy.
- Bokiewicz Konstanty dzierz. Gorliczyny.
- X. Graff Józef proboszcz w Leżajsku.
- Jabłoński Wacław właśc. Hermanowy górnej.
- Jędrzejowicz Ludwik właśc. Nosówka.
- Komorowski Antoni właśc. Bojanowa.
- X. Olcyngier Leopold proboszcz w Tyczynie.
- Stawski Leonard dzierz. Hermanowy.
- Hr. Wodzicki Ludwik właśc. Tyczyna.
- Dr. Zbyszewski Wiktor właśc. Sokołowa.

Z Obwodu Samborskiego.

- Hr. Morstin Tadeusz właśc. Popiela.

Z Obwodu Sandeckiego.

- Fihauser Konrad właśc. Bruśnika.
- Sławikowski Henryk właśc. Tymbarku.

Z Obwodu Sanockiego.

- Kieszkowski Henryk właś. Tarnawy wyżniej.
- Lisowiecki Antoni właś. Morachowa.
- Reitzenstein Rudolf dzierz. Trześniowy.

Z Obwodu Tarnowskiego.

- Bobrowski Tytus kapitalista.
- Gorajski Stanisław wł. Siedliska.
- Lipowski Tadeusz dzierz. Lubczy.
- Łubkowski Zygmunt wł. Glinek.
- Pokusiński Józef dzierz. Kielkowa.
- Szumski Leopold wł. Wiśniowy.
- Suchorzewski Ignacy wł. Mielca.
- X. Wojtyga Antoni prob. w Łękach górnych.
- X. Ząbecki Franciszek prob. w Zalasowy.

Z Obwodu Wadowickiego.

- Bogdani Józef właś. Siarczanój-góry.
- Grzybowski Witalis właś. Rokowa.

Ogółem przybyło Członków.

Honorowych	6.
Korrespondentów	6.
Czynnych	56.

Ubyli z Towarzystwa przez wystąpienie.

Członkowie Czynni.

- Darowski Wincenty.
- X. Kolbuszewski Jan.
- Łubkowski Erazm.
- Rogojski Jędrzej.
- Sobolewski Alexander.

przez śmierć.

Członkowie Honorowi.

- J. O. Ks. Lichtenstein Alojzy.
- X. Baraniecki Łukasz Arcybiskup Lwowski.

Członek Korrespondent.

- Gołuchowski Józef.

Członkowie Czynni.

- Borowski Benjamin, Ekielski Alexander, Ligeza Wincenty,
- Milieski Szymon, Hr. Mier Tytus, Siemieński Wincenty.

przemianowani.

Członek Korrespondent Witalis Grzybowski na członka czynnego.

Członek czynny Alojzy Fibich na czł. Korrespondenta.

Ogółem ubyło Członków.

Honorowych	2.
Korrespondentów	2.
Czynnych	12.

Obecnie więc liczy Towarzystwo.

Członków honorowych	21.
„ Korrespondentów	46.
„ Czynnych	358.

Zbiory Towarzystwa

pomnożyły się następnie.

Do Biblioteki przybyło.

Z DARÓW:

a) Pisma periodyczne.

C. K. Towarzystwo rolnicze w Wiedniu.

Verhandlungen der k. k. Landwirthsch. Gesellschaft in Wien, als Beiblatt zur Allgemeinen Land-und Forstwirthsch. Zeitung.

c. k. Towarzystwo patriot. ekonomiczne czeskie.

Centralblatt f. d. gesammte Landescultur.
Wochenblatt für Land-Forst-und Hauswirthschaft.
Verhandlungen und Mittheilungen der patriotisch-oekonomischen Gesellschaft in Böhmen.
Hospodarske Nowiny.

c. k. Towarz. Morawsko - Szląskie w Brünie.

Mittheilungen der k. k. Mährisch-schles. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur-und Landeskunde.

c. k. Towarzystwo gospodarskie kroacko-slawońskie w Zagrzebiu, tygodniowy dziennik:

Gospodarske Novine.

c. k. Towarzystwo rolnicze Styryjskie.

Wochenblatt der k. k. Steiermärkischen Landwirth. Gesellschaft.

Komitet rolniczy dla Unterfranken i Aschafenburga, wydawane przez siebie w Würzburgu pismo tygodniowe:

Gemeinnützige Wochenschrift.

Ziemiańin wychodzący kwartalnymi zeszytami w Lesznie w W. X. Poznańskim, od Redaktora **Ignacego Szczanieckiego** z Łaszczyna pod Rawiczem.

Gazeta Lwowska z dodatkiem Tygodniowym i Dziennikiem urzędowym od **Redakcji.**

Redakcjom powyższych pism, jako też towarzystwom wyżej wspomnianym, niemniej w kraju istniejącym tj. Gospodars. Galicyjskiemu, Bukowińskiemu, Leśnemu Galicji Zachodniej, Naukowemu Krakowskiemu, przesyła Komitet bezpłatnie Tygodnik naszego Towarzystwa.

Otrzymaliśmy prócz tego w darze:

Od Członka Korespond. Towarzy. **Alexandra Połujańskiego** komis. leśnego przy komissji rząd. przychodów i skarbu w król. pols.

Gazetę rolniczą wychodzącą przy Gazecie Codzienniej w Warszawie z r. 1858.

b) Książki.

C. k. Rząd krajowy nadsyła Towarzystwu w darze wydawany przez siebie:

Dziennik Rządu krajowego dla okręgu administracyjn. Krakowskiego.

Wysokie c. k. Ministerium spraw Wewnętrznych nadesłało:

Dr. Ebenhard A. Jonak — Bericht über allgemeine Agricultur und Industrie Ausstellung zu Paris im Jahre 1855. Wien 1857 — 1858. Zeszyty: 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28.

c. k. Towarzystwo rolnicze w Wiedniu.

Aemtlicher Bericht über die im Mai 1857 abgehaltene fünfzigjährige Jubelfeier der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in Wien, an ihre allgemeine Versammlung am 26 Jänner 1858 erstattet im Auftrage des General-Comité von dessen Schriftführer, dem beständigen Secretär der Gesellschaft prof. Dr. Ad. Fuchs. Mit 151 ämtlichen Beilagen, 54 Holzschnitten, 1 Kupfertafel und 5 litografirten Plänen. Wien 1858.

Rückblick auf die Jubelfeier. Vorgetragen in der allgemeinen Versammlung der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in Wien am 26 Jänner 1858 v. Ed. Freiherrn v. Hohenbruck. Wien 1858.

Towarzystwo Leśne Galicji Zachodniej.

Zeszyt 8 swego rocznika Jahresschrift des Westgalizischen Forst-Vereins 1858.

Bericht uiber die 9 Hauptversammlung des Westgalizischen Forst-Vereins in Maków im September 1858. Krakau 1858.

Towarzystwo rolnicze w Księstwie Bukowiny w Czerniowcach, nadesłało Zeszyt 2 i 3 Tomu 1go wydawanego przez siebie czasopisma:

Mittheilungen des Vereins für Landescultur und Landeskunde im Herzogthume Bukowina. Czernowitz 1857—1858.

Towarzystwo rolnicze w Królestwie polskiem.

Roczniki gospodarstwa krajowego na r. 1858 Zeszytów 6.

c. k. Towarzystwo gospodarsk. galicyjskie.

Rozpraw swoich Tom XXIII (1858).

Zakład narodowy imienia Ossolińskich we

Lwowie przez swego kuratora J. W. Maurycego Hr. Dzieduszyckiego c. k. Rządę Namiest. i podkomorzego, nadesłał w dalszym ciągu:

S. B. Linde Słownik języka polskiego Tom IV.

Rada zawiadowcza Towarzystwa kolei Galicyjskiej J. C. W. Karola Ludwika.

Concessions-Urkunde der k. k. priv. Galizischen Carl-Ludwig-Bahn vom 7 April 1858. Wien 1858.

Concessionen und Statuten der k. k. priv. Galizischen Carl Ludwig-Bahn. Wien 1858.

Koncesje i Statuta c. k. uprzyw. Kolei Galicyjskiej Karola Ludwika. Wiedeń— 1858.

Dyrekcja Towarzystwa Galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie.

Zamknięcie rachunku Galicyjskiej kasy oszczędności w czternastym roku istnienia 1857, wraz z wyjątkiem ze sprawozdania Dyrekcji, odczytanego Towarzystwu Galic. kasy oszczęd. zebranemu we Lwowie na ogólném zgromadzeniu roczném d. 20. Lutego 1858 r. i t. d. Rechnungs - Abschluss der Galizischen Sparkasse nach dem vierzehnten Jahre ihres Bestehens 1857, nebst einem Auszuge des dem Vereine der galizischen Sparrkasse in der Jahresversammlung am 20 Februar 1858 etc.

c. k. Towarzystwo Naukowe Krakowskie.

Statut c. k. Towarz. Nauk. krakowskiego. Kraków 1856.

Rocznik c. k. Towarzystwa Naukowego krakowskiego Tom I. (ogól. Zbióru XXIV). Kraków 1858.

Człon. koresp. nasz. Tow. **Adam Mieczynski** właśc. dóbr Peplowa w król. pols. Redaktor przeglądu roln. handl. i przemysł. w Warszawie ofiarował:

Jana Jaworskiego kalendarz astron. gospodars. na r. 1857 i 1858. Warszawa.

Pszczolnictwo Polskie czyli Zbiór pism najpraktyczniejszych pszczolarzy polskich i amatorów pszczolnictwa, wydany staraniem A. Mieczynskiego. Warszawa 1859.

Czł. koresp. **Piotr Seifmann** Magister Weteryn. Weterynarz Referent w zarządzie głównym służby zdrowia, wydane przez siebie dziełko:

Przewodnik dla kupujących konie, czyli zbiór zasad do ocenienia zalet, wad, oraz wieku konia i t. d. Warszawa 1858.

Czł. koresp. **Edward Ostrowski** profes. weterynarji w Charkowie, własne dziełko:

Opisanie i leczenie Influenzy czyli zarazy końskiej pod różnymi jej postaciami i z rozmaitemi powikłaniami, podług Spinola i innych celniejszych lékarzy weterynaryjnych. Warszawa 1847.

Czł. koresp. **Henryk Weeber** Sekretarz c. k. Towarzystwa roln. Moraw.- Szląsk. w Bernie i inspektor lasów, wydawane przez siebie:

Verhandlungen der Forst-Section für Mähren und Schlesien z r. 1858. Zeszyty 1. 2. 3. 4. 5.

Ueber Jagdwesen und Landwirthschaft und deren Verbindung. Ein Beitrag zur Beantwortung der Frage: Wie reich können wir in zwanzig Jahren sein, wenn wir ernstlich wollen? Seinem Vaterlande gewidmet von einem Oesterreicher. Wien 1857.

Fasslicher Unterricht über die Binnen, und ihre vernünftige Behandlung von Jos. Joh. Schösler. Brünn 1824. —

Czł. koresp. **Józef Lompa** zamieszkały w Woźnikach w Szląsku górnym nadesłał:

Schlesische landwirthschaftliche Vereinsschrift, wydawane przez J. G. Elsnera z r. 1856. Zeszyt I.

Nauka o zakładaniu i pielęgnowaniu żywych płotów podług drugiego poprawnego wydania Juliusza Pannewitza król. prusk. Inspekt. lasów napisana. Dla pilnych gospodarzy tłumaczona i pomnożona przez Józefa Lompa. Bochnia 1858.

- Przysłowia i mowy potoczne ludu polskiego w Szląsku zebrał J. Lompa. Bochnia 1858.
- O cholerze, jój oznakach, środkach ochronnych i leczeniu
Wydane z polecenia wyższej Władzy. Warszawa 1836.
- Statuten der preussischen Renten-Versicherungs-Anstalt zu Berlin. Berlin 1838.
- Die Oberschlesische Aristokratie, der Clerus, die Beamten Bürger, Bauern, der Mässigkeitsverein und Herr Vitgenannt von Döring von Dr. Friedr. Weidemann 1845
- Czl. komit. **Hr. Adam Potocki** złożył:
Tektura ognio- i wodotrwała kamiennie-smołowcowa do pokrycia płaskich dachów wyrabiana w fabryce papieru Jana Epstein w Soczewce, gubern. Warsz. powiecie Gostyńskim, razem z fabrykantami Stalling i Ziem. Warszawa 1857.
- Aemflicher Bericht über die im Mai 1857 abgehaltene fünfzigjährige Jubelfeier der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in Wien. etc. v. Dr. Ad. Fuchs. etc. Wien 1858.
- Rückblick auf die Jubelfeier, vorgetragen in der allgemeinen Versammlung der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in Wien am 26 Janner 1838 v. Ed. Freiherrn v. Hohenbruck. Wien 1858.
- August Hamilton's Offene Briefe über Brantweimbrennerei, an seine Geschäftsfreunde in Deutschland überhaupt, und den k. k. österreichischen Staaten insbesondere. Königsberg 1857.
- Czl. komit. **X. Adam Jakubowski**:
Projekt urządzenia służby weterynarskiej w kraju wolnego Miasta Krakowa podany i poprzedzony historyczną wiadomością o urządzeniach rzeczy weterynarskiej w kraju naszym dotyczących, przez Dr. Jozefa Majera prof. Uniw. Jagiellońs. Kraków 1842.
- Zasady do ocenienia dóbr ziemskich przez Józefa Marciszewskiego. Warszawa 1820.
- Wzór opisanie rzeczywistego stanu dóbr ziemskich, czyli dalsze rozwinięcie zasad do ocenienia dóbr ziemskich przez Józefa Marciszewskiego. Warszawa 1830.
- Czl. Towarz. **Jan Konrad hr. Załuski**:
Dziennik (powszechny) praw krajowych i rządowych dla Galicji i Lodomerji Część 1sza r. 1851. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych. z d. 4 Paździer. 1850 względem uwolnienia gruntu od ciężarów i t. d.
- Okólników gubernialnych (których treścią rozporządzenia administracyjne dotyczące państwa lub prowincji) sztuk 6.
- Ustawy galicyjskiego stanowego Instytutu kredytowego.
- O szczepieniu jako środka zapobieżenia zarazie płucowej.
Instrukcja c.k. Ministerstwa spraw wewnętrznych o czyszczeniu stajen po zaraźliwych chorobach końskich.
- Edykt znoszący ciężary gruntowe w Galicji 1851.
- Edykt względem meldowania praw wykupna lub regulacji ciężarów gruntowych. 1857.
- Gospodarz Galicyjski czyli sztuka z bogacenia się w krótkim czasie przez wiejskie i domowe gospodarstwo. Dzieło na wzór wiejskiego gospodarstwa Albrechta Thaera dla Galicji i t. d. wypracowane przez H. G. H. Części 3.
- Wyrabianie cukru z buraków sposobem domowym, podług rękopisu przez hr. Tadeusza Mostowskiego nadesłanego. Wydanie drugie przerobione i pomnożone rozprawą o małej fabrykacji cukru, napisaną przez Antoniego Podolskiego it. d. z dodaniem o uprawie buraków podług najnowszych sposobów przez J. N. Kurowskiego z 4 tabl. rycin. Warszawa 1841 r.
- O poznaniu i leczeniu chorób zwierząt domowych. Dla użytku gospodarzy napisał A. F. Adamowicz Wilno 1838.
- O ochronkach wiejskich przez Augusta Cieszkowskiego. Lwów 1845.
- Projekt do zaprowadzenia w Galicji Towarzystwa assekuracji ogniowej na posadach wzajemnego zabezpieczenia przez Józefa Jasińskiego. Stanisławów 1845.
- Wody Iwonickie. Sprawozdanie z r. 1857 przez Dra Karola Moszczańskiego. Kraków 1857.
- Wprowadzenie ziemianina do poznania i leczenia chorób bydła i owiec, tudzież wypis lekarstw wraz z dodatkiem materji medycznej i wyłożeniem na polskie niektórych lekarstw po łacinie nazwanych. Ułożone przez A. K. Willburga i t. d. Kraków.
- Nowy sposób wypalania wódki z buraków, podług metody pana Champonnois. W zastosowaniu do pomniejszych gospodarstw opisali W. L. i B. (z tablicą figur). Warszawa 1855.
- Skarbniczka dla ziemianina i mieszczanina, czyli wybór stu osobliwszych i doświadczonych środków i przepisów. Części 3. Poznań 1823—1829.
- O wyrabianiu cukru z buraków przez Józefa Belzę. (z Siu tablicami rycin). Warszawa 1837.
- O zarazie bydłocój (księgosusz) wyjątek z dzieła Lud. Bojanusa. Bochnia 1846.
- O administracji dobrami ziemskimi przez Józefa Gluzińskiego Tom 2gi Wilno 1846—1847.
- Przewodnik rolniczo-przemysłowy Rok IV Nr. 1—24. Leszno 1840.
- Systematische Darstellung aller über das (Aerarial und Privat)-Mauthgefäll bestehende k k. österreichischen Gesetze und Verordnungen, zusammengestellt von H. A. Stupnicki. Lemberg 1846.
- Statistische Tafel aller Länder der Erde etc. von Otto Hübnner. Leipzig 1854 fol.
- Vortrag über Leinen Industrie in Oesterreich. Gehalten in der Monats-Versammlung des n. ö. Gewerb-Vereines am 2. Juni 1851 von Jakob Reuter. Wien 1851.
- Zweiter Vortrag über Leinen-Industrie in Oesterreich. Gehalten in der Monats-Versammlung des n. ö. Gewerb-Vereines am 7 Juli 1851 von Jakob Reuter. Wien 1851.
- Ueber Sicherung der Kassen vor unbefugtem Oeffnen, Einbruch, Diebstahl und Feuer von J. Reuter.
- Die k. k. ausschl. privil. Koaks- und Steinkohlen-Oefen, welche gegen alle übrigen Heizapparate eine namhafte durch ämtliche Versuche und Zeugnisse nachgewiesene Ersparung an Brennmaterial zeigen, erfunden von Friedrich Gohde. Wien 1855.

Erläuterungen und Aufschlüsse als Entgegnung zu den Vorwürfen, welche wiederholt in den Wiener Tagesblättern der österr. Abtheilung der Pariser Weltausstellung, den österr. Vertretern und Mitgliedern der Jury bei derselben gemacht wurden, vorgetragen von Theodor Hornbostel. Wien 1856.

Belehrung für die österr. Landwirthe und Industriellen, welche sich an der französischen Agricultur- und Industrie-Ausstellung des Jahres 1855 zu betheiligen wünschen. Wien 1854.

Höhere Handels-Lehranstalt in Prag. Prag 1856.

Denkschrift über den neuen mit $\frac{1}{13}$ Jänner 1851 in Wirksamkeit tretenden russisch-polnischen Zolltariff. Wien 1851.

Bericht über die Wirksamkeit der Handwerkerschule in Brünn in Schul-Jahren 1856 — 1857. Brünn 1857.

Provisorische Bestimmungen über die Bezeichnung des Feingehaltes von Gold- und Silberwaaren. Wien.

Bemerkungen zu den, von Hr. Th. Hornbostel gegebenen Aufschlüssen, als Entgegnung auf den anonymen Artikel; „Unsere Fehler auf der Pariser Ausstellung,“ vorgetragen von Prof. Ludwig Förster etc. . . . Wien 1856.

Wiener Eisenbahnzeitung, Führer für Reisende auf Eisenbahnen und Dampfschiffen in Oesterreich etc. Wien 1858.

Grundzüge der neuen Organisirung der Zeichenschule des nied. österr. Gewerbe-Vereins. Wien.

Ueber die Schädlichkeit der bleihältigen Glasur. Wien.

Denkschrift über die Errichtung einer böhmischen Westbahn. Dem kk. Ministerium des Handels überreicht von der Prager Handels- und Gewerbekammer. Prag.

Einleitung zur Verfassung der Waarenerklärungen zum Behufe des Zollverfahrens bei den kk. österr. Zollämtern. Wien 1853.

Geographie du premier âge, avec des details en petit texte pour le second âge, par. L. B. B. Lefortier. Paris 1813.

Czł. Tow. **Edmund Jastrzębski**.

Uwagi o chowie koni i wyścigach w Galicji, tudzież niektórych korespondencjach w tym przedmiocie w Dzienniku „Czas“ w r. 1857 zamieszczonych przez Tyburcego Olszewskiego. Lwów 1858. (Exemp. 2),

Biegelmajer Ludwik Nadradzca finansowy, własne dzieło :

Ustawy dla posiadaczy dóbr ziemskich w Galicji we wzglę dzie politycznym, sądowym i finansowym potrzebne. Tom 1. Lwów 1858.

Kohn Albin wydane przez siebie :

Rośliny pastewne, ich uprawa i pielęgnowanie. Warszawa 1858.

Drób czyli hodowanie ptastwa domowego, napisał podług najnowszych dzieł niemieckich i francuzkich. Warszawa 1858.

Maciejowski Ignacy napisane przez siebie dziełko :

O plantacji buraków. Warszawa 1858 r.

W. Pani Oczapowska przez ręce Czł. Komit. X. Adama Jakubowskiego złożyła :

Zbiór Rękopismów w przedmiotach rolniczych, pozostałych

po zmarłym jój mężu Radzcy Stanu, Dyrektorze Instytutu rolniczego w Marymoncie s. p. *Michale Oczapowskim*.

Atlasy i Mappy.

Mappy Galicji przez Karola Kummersberg, przybyły drogą przedpłaty karty oznaczone Numerami 10, 29, 30. Ogółem téj Mappy posiadamy kart 30.

Czł. Czyn. Tow. **Jan Konrad hr. Załuski** ofiarował *Neueste Reise-Geschäfts- und Strassen-Karte der Oesterreichischen Monarchie*, mit Angabe aller Fahr- und Briefpoststrassen etc. verfasst und gezeichnet von Joseph Zakowski. Wien 1838.

Kupfer-Sammlung besonders zu Funke Naturgeschichte und Technologie, aber auch zu jedem andern Lehrbuche der Naturgeschichte brauchbar (in 22 Blättern). Braunschweig. 1803.

Tablica rycin: Landwirthschaftliche Bilderbogen v. Hamm Nr. 1 und 2.

Zbiory.

Czł. Cz. Tow. **Jan Konrad hr. Załuski** złożył: *Miarę końską na taśmie zielonej z podziałką*.

Biblioteka Towarzystwa w ogóle otrzymała darem w upłynionym roku, lub w zamian za Tygodnik rolniczo-przemysł. nadsyłały mu Towarzystwa i Redakcje

Pisma czasowe

w języku polskim	3
„ czeskim	1
„ kroackim	1
„ niemieckim	7

W dziełach i broszurach:

w języku polskim. . . dzieł 41 w tom. 45 zes. 14
„ niemieckim „ 31 w tom. 31 zes. 24
„ francuskim „ . . . . . 1 . . . 1

Komitet prócz tego nabywał z ogólnych funduszków Towarzystwa najnowsze dzieła w gałęziach literatury gospodarczej najużyteczniejszych dla naszych gospodarzy.

Tą drogą przybyło dzieł:

w języku polskim. . . 22 w tom. 26
„ niemieckim 14 w tom. 17 zes. 1
„ francuskim 1 „ 1 „ —

Katalog Biblioteki Towarzystwa prowadzony dalej wykazuje, że Biblioteka złożona z dzieł, broszur i pism periodycznych, uporządkowanych i stosownie oprawionych, obejmuje w ogóle z dniem 1 Stycznia 1859.

w języku polskim dzieł 385 w Tom. 585
„ czeskim „ 2 „ 12
„ kroackim „ 3 „ 13
„ niemieckim „ 500 „ 747
„ francuskim „ 32 „ 51
„ angielskim „ 2 „ 5
„ łacińskim „ 2 „ 3

Razem dzieł 926 w tom. 1416

W roku upłynionym utrzymywano z funduszków Towarzystwa pism periodycznych :

w języku polskim	1
„ niemieckim	14
„ francuskim	3
<hr/>	
Razem	18

Biblioteka otwartą była codziennie dla użytku Członków Towarzystwa. Wypożyczyło z niej w r. z. Członków 21 dzieł 71.—Komitet wywiązując się z miłego obowiązku, składa niniejszém publiczne dzięki tym wszystkim szanownym dawcom, którzy w ciągu roku zeszłego zasoby naukowe Towarzystwa darami swemi pomnożyć raczyli.

Fundusze Towarzystwa

pochodzące jedynie ze składek przez Członków czynnych w myśl Statutu wnoszonych, jak każdego niemal roku, tak i w upłynionym, nie zupełnie były wolne od zawodów, spowodowanych zaleganiem w przynależnych opłatach za czas mniej lub więcej długi.

Komitet w corocznych sprawozdaniach swoich obowiązany podawać do wiadomości Towarzystwa ścisłą sprawę z jego funduszów, znajduje się w przykrém nieraz położeniu wykrywania na jaw obojętności niektórych Członków, lekceważących wypełnienie swych obowiązków; a jednak tego nieprzyjemnego i bolesnego kroku tém bardziej uniknąć nie może, iż się poczuwa do powinności zapobiegania wszelkimi środkami tworzeniu się znaczniejszych zaległości.

W zeszłoroczném Sprawozdaniu, na Ogólném Zgromadzeniu w d. 22 Lutego odczytaném, wykazał Komitet siedmiu Członków należących do kategorii Iéj dłużników, jako nie płacących przez lat 4—5, a skutkiem tego zakwalifikowanych do wykreślenia z listy Członków Towarzystwa, których dług wynosił summę Złr. 334 kr. 30.

Jeden z tych upłacił należność za lat 4 i pół wynoszącą Złr. 45 m. k.

Pozostali wierzyciele nie porozumieli się z Komitetem ani wprost, ani za pośrednictwem Członków na których przedstawienie weszli w grono Towarzystwa.

Do ich liczby przybył z końcem z. r. jeden z dłużników kategorii IIéj zalegający obecnie za lat 4 summę Złr. 40 m. k.

Ogółem tedy listę dłużników kategorii Iéj z obliczoną należnością po koniec 1858 r. stanowią:

Ripper Franciszek	Złr. 60 kr. —
Hr. Romer Wilhelm	„ 55 „ —
Szułajski Franciszek	„ 64 „ 30
Skarzyński Erazm	„ 40 „ —
Tettmajer Adolf	„ 50 „ —
Wilczyński Karol	„ 60 „ —
Żłowodzki Seweryn	„ 60 „ —
<hr/>	
Razem	Złr. 389 kr. 30

W zeszłoroczném Sprawozdaniu wykazał również Komitet trzech Członków kategorii IIéj dłużnych za lat 3 summę Złr. 80.

Z tych jeden odezwą z d. 1 Maja z. r. do L. 944. żądał wykreślenia z listy Członków Towarzystwa, oświadczając, iż wypłaci dług Złr. 25 m. k. w ratach dla siebie

najdogodniejszych; drugi przeszedł do kategorii Iéj (jak wyżej); trzeci, z powodów zasługujących na uwzględnienie, pozostał jeszcze w téj saméj kategorii.

Listę więc dłużników téj kategorii tworzą Członkowie zamieszczeni w z. r. w kategorii IIIéj, skutkiem zwiększenia się obecnie ich zaległości przez rok upłyniony, a dłużni mia- nowicie za lata 1856, 1857 i 1858. Temi są:

Estreicher Aleksander	Złr. 35 kr. —
Chwalibogowski Władysław	„ 30 „ —
Chwalibogowski Stanisław	„ 30 „ —
Kaczkowski Zygmunt	„ 25 „ —
<hr/>	
Razem	Złr. 120 „ —

Nakoniec winni składkę za rok 1857 i 1858.

Biliński Alexy	Złr. 20 kr. —
Br. Brunicki Maurycy	„ 24 „ 30
Hr. Kuczkowski Kazimierz	„ 20 „ —
Löffler Franciszek	„ 20 „ —
Nowaczyński Edward	„ 20 „ —
Padlewski Adam	„ 20 „ —
Schneider Adolf	„ 20 „ —
Hr. Skorupka Adam	„ 20 „ —
Sobolewski Seweryn	„ 20 „ —
Sroczyński Wincenty	„ 20 „ —
Hr. Stecki Ludwik	„ 20 „ —
<hr/>	
Razem	Złr. 224 „ 30

Tak do Członków téj kategorii, jako i do zalegających składkę za upłynione trzy lata, zgłosił się Komitet przez szczegółowe do każdego odezwy pod dniem 16 Listopada 1858, z wezwaniem o uiszczenie wykazanych zaległości po dzień ostatni Grudnia r. z. i z zastrzeżeniem, iż po bezskutecznym upływie tego terminu wykazani będą imiennie Ogólnemu Zgromadzeniu w sprawozdaniu Komitetu, a następnie w témże drukiem ogłoszeni zostaną.

Według sprawozdania zeszłorocznego, 8miu dłużników kategorii III. winni byli summę . . . . . Złr. 159 kr. 30

Z tych:	
4ch zapłaciło	Złr. 84 „ 30
3ch przeszło do kategorii II. Złr. 55 —	Złr. 139 kr. 30
1 pozostał dłużny	Złr. 20 „ —

Z przybyłymi do téj kategorii po koniec 1858 r. summa zaległości wynosiła Złr. 294 „ 30

Z tego:	
upłaciło 3ch	Złr. 50
na żądanie zezwolono na czasową zwłokę w wypłatach	Złr. 20 — Złr. 70 „ 30
Pozostało dłużnych 12jak wykaz imien.	Złr. 224 „ 30

Ogólny tedy stan wierzytelności Towarzystwa

jest następujący:

1) Jeden Członek przyrzekł złożyć zaległość po odbiorze indemnizacji — dłużny za pół roku 1852 i lata 1853,

Rozchód

1854, 1855, 1856 i 1857 z przybytkiem składki za r. 1858 summe	złr. 65 kr. —
(jak Sprawozdanie z d. 22 lutego 1858 r.)	
2) Jeden członek dłużny za r. 1854, 1855, 1856, 1857, który przyrzekł upłacać przy corocznych składkach zaległość (jak Sprawozdanie z d. 22 lutego 1858 r.) a wien z przybytkiem składki za r. 1858	Złr. 50 kr. —
3) Jeden zażądał wykreślenia, przyrzekając (jak wyżej) wypłacić wedle swój dogodności dług za pół roku 1855 i za lata 1856 i 1857	Złr. 25 kr. —
4) Jeden przyrzekł wypłacić zaległość za r. 1857 i 1858 (jak wyżej)	Złr. 20 kr. —
5) Siedmiu dłużników z kategorii I za lata 1852—1858 (jak wyżej)	Złr. 389 kr. 30
6) Czterech Członków dłużnych z kategorii II za r. 1856, 1857 i 1858.	Złr. 120 kr. —
7) Jedenastu Członków dłużnych za r. 1857 i 1858	Złr. 224 kr. 30
8) Trzech Członków za wstępne z r. 1858 a 4 fl. 30 kr.	Złr. 13 kr. 30
9) Czterech Członków reszty za wstępne z r. 1858 po 30 kr.	Złr. 2 kr. —
10) Czterdziestu jeden za cały r. 1858 .	Złr. 410 kr. —
11) Dziesięciu za drugie półrocze 1858 r.	Złr. 50 kr. —
Razem Złr. 1369 kr. 30	

Stan upadłości funduszu Towarzystwa.

Upadłości funduszu z końcem roku 1855 jak Sprawozdanie Komitetu z dnia 11 Lutego 1856 r.	Złr. 805 kr. —
„ z r. 1856 jak Sprawozdanie z d. 2 Marca 1857 r.	„ 20 „ —
Upadłości z roku 1857 jak Sprawozdanie z dnia 22 Lutego 1858 r.	„ 114 „ 30
„ z r. 1858 przez śmierć jednego członka	„ 10 „ —
Ogółem upadłości funduszu Towarzystwa z końcem r. 1858 wynoszą	
razem	„ 949 „ 30

Z ogólnej liczby 35 Członków Członków Czynnych obowiązanych jest do wnoszenia składek 299; pozostałych 59 uwolnieni są od opłat z tytułu ich powołania lub z powodów w myśl § 14. Statutu i na mocy szczególnych uchwał Komitetu. —

Stan Funduszu Towarzystwa od dnia 1 Stycznia do dnia 31 Grudnia 1858 r.

Przychód.

1) Pozostałości z dawnego rachunku *)	Złr. 527 kr. 43
2) Nowe wpływy ze składek tak bieżących jak i zaległych od Członków Towarzystwa	„ 2923 „ 30
3) Różne drobne wpływy	„ 103 „ 42½
4) Pozostałość z funduszu Wystawy w Jaśle	„ 48 „ 33
Razem Złr. 3603 kr 28½	

*) Zgodnie ze Sprawozdaniem d. 22 lutego 1858 złożoném.

1) Pisma perjodyczne, książki i mapy za r. 1857 i 1858	Złr. 144 kr. 2
2) Materiały pisemne i potrzeby kancelaryjne	„ 54 „ 57
3) Koszta w czasie ogóln. Zgromadzenia Towarzystwa w r. 1858 .	„ 18 „ 30
4) Introligatorska robota za r. 1858	„ 33 „ 13½
5) Inzeraty w dzienniku „Czas“ za r. 1858	„ 35 „ 44
6) Druki i papier na takowe	„ 39 „ 15
7) Czyszczenie za lokal na biuro Towarzystwa i podatek miejski od tegoż czynszu	„ 466 „ 15
8) Restauracja lokalu	„ 11 „ —
9) Opał lokalu przez r. 1858/9	„ 126 „ 45
10) Oświetlenie lokalu w r. 1857 i 8	„ 42 „ 18
11) Kupno 3 Szaf, półmeczówki, wagi na listy, sukna i restauracja mebli	„ 53 „ 30
12) Porto pocztowe za r. 1858	„ 63 „ 20
13) Drobne wydatki za r. 1858	„ 29 „ 45
14) Koszta z powodu wystawy w Jaśle	
a) podróż kassjera Złr.	„ 35 „ —
b) wyrycie nazwisk na 7 medalach	„ 14 „ —
15) Posłańce	„ 4 „ —
16) Przedpłata w Prezydium Rządu krajowego na atlas wyobrażający rasy bydła w Austrii	„ 20 „ —
17) Przedpłata na 10 funtów nasienia pszenicy Wiktorji przesłana do Frauendorfu w Bawarii z przesyłką pocztową pieniędzy	„ 4 „ 51
18) Druk, papier i zbroszowanie odpowiedzi na podane pod rozbiór pytanie, odczytanéj przez Czł. komitetu Ludwika Szumańczowskiego w d. 23 Lutego 1858 r. na ogóln. Zgromadz. Towarz. gosp. rol. krak. (na mocy uchwały tegoż ogóln. Zgrom. odbite osobno z <i>Tygodnika</i> w 1000 egzemplarzach)	„ 25 „ 8
19) Pensje, wynagrodzenia, gratyfikacje usługa	„ 1761 „ —
20) Pomoc kancelaryjna przez r. 1858	„ 103 „ 40
Razem Złr. 3086 kr. 13½	

Dochód . . . . . Złr. 3603 kr. 28½

Rozchód . . . . . „ 3086 „ 13½

Reszta . . . . . „ 517 „ 51

m. k. czyli złr. 543 kr. 10 nową austr. monetą pozostaje z dniem 31 Grudnia 1858 r. w kassie Towarzystwa.